

NEMO

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

- 1] Latijnse naam: 'Niemand'.
- 2] Met wat moeite zou men verband kunnen leggen met het Latijnse woord 'nemus', waarvan de tweede naamval luidt 'nemoris' = 'bos'. Het bijvoeglijk naamwoord dat daarvan is afgeleid komt bijvoorbeeld in de Spaanse taal wel voor: 'Nemoroso' = 'bosman', 'in de bossen levend' enz. (Nemoroso heeft dan dezelfde betekenis als Silvester, Silvius en Guido).

*

Niemand in de mythologie

Beroemd is het verhaal dat Odysseus met zijn mannen tijdens hun zwerftocht op het eiland van de een-ogige Cycloop belandt. Hij is een enorme reus en heet Polyfemus. Hij besluit zijn gasten gevangen te houden; in de komende tijd kunnen ze hem mooi tot voedsel dienen: verandering van spijs... Als de Cycloop vraagt naar de naam van zijn gast, antwoordt Odysseus dat hij Niemand heet. Dat vindt de Cycloop een rare naam, maar het zal zijn eetlust niet bederven.

Om te ontsnappen moeten de mannen eerst zorgen dat de Cycloop niets meer kan zien. Als de reus slaapt, drijven ze met vereende krachten een paal in zijn oog. Polyfemus zet het op een brullen. Daarop komen de omwonenden aan de buitenkant van de afgegrensde grot vragen wat er aan de hand is. Polyfemus jammert: "Ze hebben mijn oog uitgestoken." "Wie hebben dat gedaan?" "Niemand!" "Als niemand je oog uitsteekt, waarom maak je dan zo'n misbaar?" En ze gaan weer slapen.

*

Wie in de Latijnse vertaling van de bijbel leest, komt Nemo herhaaldelijk tegen. Hij vertoont daar alle trekken van een heilige. Heiligen zijn immers mensen die steeds meer op Jezus lijken.

In de bijbelse tijden was er een heilige Nemo. Hij moet aanvankelijk een zondig leven geleid hebben, 'want Nemo heeft berouw over zijn misdaden en Nemo zegt: "Wat heb ik gedaan?"' (Jeremia 8,6). Maar daar staan vele goede daden tegenover. Zelfs in de dikste duisternis had hij oog voor zijn broeder, zoals geschreven staat: 'Nemo kon zijn broeder zien' (Exodus 10,23); 'Er is Nemo die ons ziet' (Daniël 13,20). Hij houdt mensen in nood gezelschap. Zo vraagt David: 'Waarom is Nemo bij u?' (1 Samuel 21,2); en dan klinkt het even verderop: 'Nemo kan met hem praten' (1 Samuel 25,17). Hij troost de onderdrukten: 'Onderdrukten zie je in tranen, en Nemo die ze troost' (Prediker 4,1). Hij is te vinden bij de verslagene: 'Nemo staat hem bij' (Daniël 11,45). Zo troost hij ook de arme man Job: 'Nemo sprak een woord tot hem' (Job 2,13); waar Job om recht smeekt 'gaat Nemo erop in' (Job 19,7). Hij vergeet niets: 'Nemo denkt nog aan wat wij gedaan hebben' (Wijshheid 2,4). Hij is betrouwbaar. Zo constateert de bezorgde, oude Tobit: 'Er is Nemo om mijn zoon het geld te overhandigen' (Tobit 10,2). En toen Jeremia en zijn secretaris zich moesten verbergen, werd er gezegd: 'Laat Nemo weten waar u bent' (Jeremia 36,19); precies zo zegt Jezus: 'Zeg het aan Nemo' (Matteus 8,4;16,20;17,9).

Hij is sterk: 'Nemo kan de ram uit de macht van de bok bevrijden' (Daniël 8,7). En het is God zelf die opmerkt: 'In mijn strijd tegen de boze vorsten is er Nemo die mij helpt' (Daniël 10,21). Hij drijft de vijand op de vlucht, want 'Nemo zit achter hen aan' (Leviticus 26,37) en 'Nemo zet de zondaars achterna' (Spreuken 28,1). Op een ander moment wordt hij zelf ternauwernood gered: 'Zorg dat Nemo uit de stad ontsnapt' (2 Koningen 9,15).

Hij was intelligent, want de Farao van Egypte zei: 'Nemo kan mij uitleg geven' (Genesis 41,24). En over Jezus wordt opgemerkt: 'Nemo kon Hem antwoord geven en Nemo durfde Hem vragen te stellen' (Matteus 22,46). Hij wordt door Jezus tot zijn leerling uitgeroepen: 'Nemo kan tot Mij komen' (Johannes 6,44). In het vervolg betuigt hij zich ook een goede volgeling van Jezus: 'Nemo aanvaardt zijn getuigenis' (Johannes 3,32); en Nicodemus zegt tegen Jezus: 'Nemo kan de tekenen doen die Gij doet' (Johannes 3,2).

Hij staat bijzonder dicht bij God: 'Nemo kent de Zoon, en Nemo kent de Vader' (Matteus 11,27) en 'van de dag des oordeels weet Nemo iets' (Matteus 25,36). Hij begint steeds meer op Jezus te lijken: 'Nemo is naar de hemel opgeklommen' (Johannes 3,13) en 'Nemo heeft het eeuwige leven' (Prediker 9,4). Tenslotte 'keert Nemo terug van de dood' (Wijshheid 2,5). En hij zal koning zijn: 'Nemo zal over u heersen' (Deuteronomium 15,6).

*

Nemor (ook Nabor) van Milaan, Italië; martelaar met Victor en anderen; † eerste eeuwen christendom. Feest 14 mei.